

ОСНОВНІ МОДЕЛІ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

Савич В. Ф., Побережна Н. М.

Національний технічний університет

«Харківський політехнічний інститут», м. Харків

Поділ зовнішньоекономічних зв'язків за структурною ознакою призводить до формування двох основних моделей ЗЕД підприємства. Такими моделями є виробничо-інвестиційна та зовнішньоторговельна.

Зовнішньоторговельна модель поділяється на торгівлю товарами, продукцією інтелектуальної праці та надання послуг.[1]

Торгівля товарами, в свою чергу, поділяється на традиційну та зустрічну торгівлю. Традиційна торгівля товарами регулюється Конвенцією ООН про договори міжнародної купівлі-продажу товарів. Вона представляє собою експорт та імпорт товарів, які не зумовлені коопераційними зв'язками та зобов'язаннями щодо збалансованого обміну товарами. Зустрічна торгівля передбачає прийняття партнерами зустрічних зобов'язань щодо постачання (закупівлі) погоджених товарів і послуг. Міжнародна зустрічна торгівля складає 50% міжнародного товарообігу.[1]

Торгівля послугами у ЗЕД – це економічні відносини між двома сторонами – резидентами та нерезидентами.[1] Існують чотири способи надання послуг: транскордонне постачання (надання послуг через кордон), споживання за кордоном (переміщення споживачів до країни), комерційна присутність (створення комерційної присутності в країні, у якій повинні надаватися послуги), присутність фізичних осіб.

Торгівля продукцією інтелектуальної праці має не тільки наукову, але й комерційну цінність. До такої продукції відносять ліцензію, патент, товарний знак, копірайт, «ноу-хау», торгівлю науково-технічними послугами (консультаційні, інжинірингові, навчання персоналу).[1]

Виробничо-інвестиційна модель ЗЕД підприємства пов'язана з реалізацією спільних погоджених виробничих та науково-технічних програм, а також характеризується вкладенням капіталу та володінням власністю за кордоном з метою отримання фінансового прибутку. Вона включає комплекс операцій, пов'язаних із міжнародним лізингом, міжнародною виробничою кооперацією, діяльністю спільних підприємств.[1] Міжнародний лізинг прискорює розвиток новітніх технологій та свідчить про динамічність та гнучкість економіки держави. У США лізинг становить 40% в обсязі інвестицій в виробництво, у Європі – 24,6%, у Азії – 27%, у Африці – 1,3%.[2]

Отже, основні моделі ЗЕД підприємства відображають сфери економічних інтересів та основну мету ЗЕД підприємства.

Література:

1. Козак Ю. Г. Зовнішньоекономічна діяльність: підприємство-регіон : монографія / Ю. Г. Козак, Н. В. Притула, О. А. Єрмакова та ін. – Київ: Центр учбової літератури, 2016. – 242 с.

2. Essentials of international economics: questions & answers.- Edited by YuriyKozak,TadeuszSporek - Kiev-Katowice: CUL, 2014.